

MARKO TOMAŠ **NOĆ S ALEKSOM** REDATELJ: IVICA BULJAN

DRAMATURG: ROBERT WALTl, AUTOR GLAZBE: MITJA VRHOVNIK SMREKAR KOSTIMOGRAF: NEBOJŠA LIPANOVIĆ PROSTOR, SVJETLO, VIDEO: TONI SOPRANO MENEGLEJTE + SONDAS

FOTOGRAFIJA, GRAFIČKO OBLIKOVANJE: TONI SOPRANO MENEGLEJTE ASISTENTICA REDATELJA: KARMEN OBRDALJ INSPICIJENTICA: IVANA MARIĆ

IGRAJU: MARIO KNEZOVIĆ, VLADIMIR MIČKOVIĆ, IVO KREŠIĆ, JELENA KORDIĆ KURET, MIRO BARNJAK, ROBERT PEHAR, FILIP LUKENDA, ANA FRANJČEVIĆ,
DAMIR ČOBO, MIRELA MIJAČANK KORDIĆ, NIKOLINA MARIĆ, TEA PANDŽA

Hrvatsko
narodno
kazalište
u Mostaru

Sezona
2022.
2023.

www.hnkmostar.ba
@hnkmostar
@h.n.k.mostar

Marko Tomaš
NOĆ S ALEKSOM

Redatelj: Ivica Buljan

Igraju:

Mario Knezović - Aleksa K. (duh pjesnika, s posmrtnom maskom, konferansje, konobar)

Vladimir Mičković - Pjevač (zabavljač koji prati duha, pjeva po narudžbi)

Ivo Krešić - Aleksa Šantić (pjesnik u samrtničkoj, staračkoj, zagrobnoj sobi)

Jelena Kordić Kuret - Radojka Persa Ćorović (Aleksina sestra, supruga S. Ćorovića)

Miro Barnjak - Svetozar Ćorović (Aleksin zet, prijatelj, pripovjedač, pokojnik), Jovan Dučić (diplomata, pjesnik, vršnjak)

Filip Lukenda - Jakov Šantić (Aleksin mlađi, pokojni brat)

Robert Pehar - Osman Đikić (pokojni mladi pjesnik, prijatelj)

Ana Franjčević - Miloš Crnjanski (mladi pisac na vojnoj vježbi u Mostaru), Avangardistica

Damir Čobo - Miroslav Krleža (mladi pisac u posjeti starom bardu)

Mirela Mijačank Kordić - Micika (sredovječna prostitutka)

Nikolina Marić - Mara Šantić (Aleksina pokojna majka)

Tea Pandža - Avangardistica

Dramaturg: Robert Waltl

Autor originalne glazbe na stihove Alekse Šantića: Mitja Vrhovnik Smrekar

Scenska glazba: Mitja Vrhovnik Smrekar, Vladimir Mičković, Mario Knezović

Kostimograf: Nebojša Lipanović

Prostor, svjetlo, video: Toni Soprano Meneglejte + sonda3

Fotografija, grafičko oblikovanje: Toni Soprano Meneglejte

Asistentica redatelja: Karmen Obrdalj

Inspicijentica: Ivana Marić

Korištena glazba: Severina, „Virujen u te“; Krajišnici Miloš i Karađorđ, „De se tvoji kopaju“; Azra, „Kada Zagreb izranja iz sna“; Ditka Haberl, „Aria“; Toma Zdravković, „O majko, majko“; Svjetlan Skakić, „Mostarske ptice“

Voditelj produkcije: Mario Bošnjak **Majstor svjetla:** Uroš Škiljević

Majstor tona: Andrijan Zovko **Majstor videa:** Slaven Marinčić

Rekviziter: Marko Mrdaković **Garderobijerka:** Sandra Milavić

Voditelj pozornice: Leo Smoljan **Scenski radnici:** Zorislav Galić i Branko Kuzmanović

Premijera:

 Hrvatsko narodno kazalište u Mostaru

27. listopada 2022. godine, 20 sati

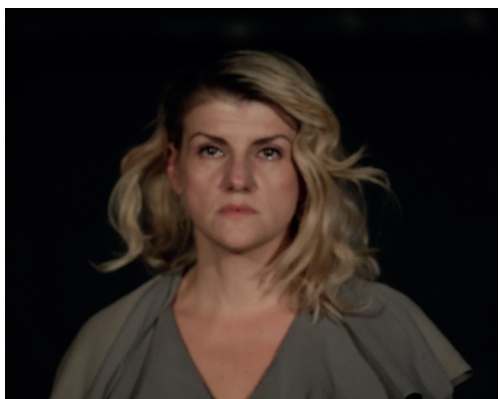
Optužnica

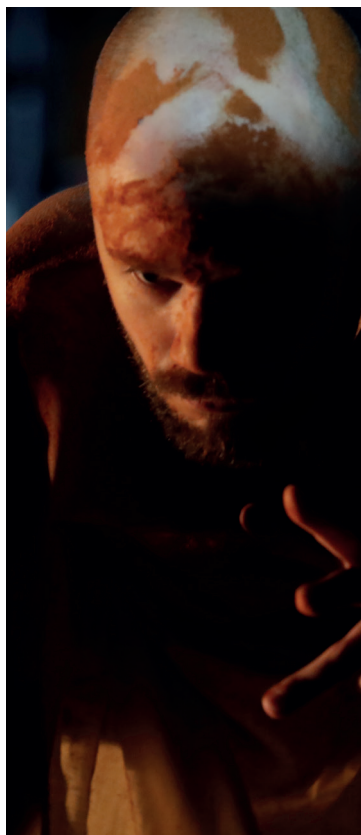
Ispred mene je bjelina stranice i najteži mogući zadatak za nekoga koga se smatra piscem. Valja se ispriječiti između vlastitog djela i publike. Prije nego se publika imala priliku susresti s djelom koje više i nije samo tekst već interpretacija teksta. Odavno su između „pisca“ i teksta stali neki drugi ljudi i „pisac“ bi sada mogao o vlastitom djelu govoriti u svojstvu publike, ali nešto ga sprječava u tome. Oni koji „pisca“ poznaju u onome što vide na sceni tražit će njega. I od toga nema nikakve mogućnosti obrane. Znači da bi valjalo odustati od ovoga što upravo radim. Trebao bih i sebe i svoje djelo prepustiti sudbini. Ako budem govorio o svemu što sam htio učitati u tekst moglo bi ispasti kako bez izražene potrebe želim braniti tekst od njegove publike. Razlog takvom činu može biti jedino sumnja u sposobnost teksta i njegove scenske interpretacije da izraze sve što je „pisac“ zamislio. Zbog svih mogućih zamki koje krije ovakav, naizgled bezazlen zadatak dopuštam da svjedočite mojoj unutarnjoj borbi, dilemama koje imam oko svega što radim u životu. Ti unutarnji konflikti i jesu ključni za ono što je pred vama. Čak u pitanje je li život borba potvrdno odgovara samo na sebe. Svaka je dilema konflikt. Od sposobnosti da shvatimo unutarnje ovisi i to koliko ćemo biti sposobni uočiti sve vanjske konflikte koji mogu biti tek razlika u perspektivama dvoje ljudi koji gledaju istu scenu. Sve počinje od pitanja tko smo. Završava konfuzijom. Pitanja rađaju druga pitanja. Dileme se množe. S njima i konflikti. Možemo li uopće ikada objasniti sebe i ima li potrebe to činiti? Možemo li se spasiti od toga kako nas drugi vide? Možemo li se spasiti od toga kako vidimo sebe? I što biva kada se naši snovi ostvare? Može li išta zadržati čistoću među ljudima?

Ne znam. Ni tko sam ni tko smo. Zato sam se upitao kakav je naš odnos prema onome što smo bili i jesmo li to uopće bili mi? Što je naš grad, krletka ili uzletišta? Od čega sve to ovisi? Postoji li kolektivna krivnja za ono što proživljavamo?

Svatko od vas doći će do drugačijeg odgovora na svako od ovih pitanja. Nadam se kako će noć u koju ćete izaći i dalje biti noć s Aleksom, da nećete otići bez popudbine. Sartre je rekao, parafrazirajući ga, kako je zadatak umjetnosti ljudima približiti svijet tako da ga nitko ne napusti misleći kako je nedužan.

Marko Tomaš

Ambicija mi nije prikazati život pjesnika na činjeničan način, već izvući inspiraciju iz njega

Tekst Marka Tomaša, prema kojem je nastala ova predstava, po svojoj je strukturi klasičan dramski tekst. Kakvu ste koncepciju i viziju imali nakon pročitavanja teksta i koliko je fluidnosti bilo u razvijanju same koncepcije predstave?

Poznavao sam Tomaša pjesnika, romanopisca, esejista i kolumnista. Otkad smo se družili u Tirani prije tri godine, postali smo i prijatelji. Dogovor za dramu „Noć s Aleksom“ rezultat je noćnih razgovora. Mnogi će, čitajući je, biti iznenađeni klasičnim stilom. Umirući Šantić susreće se na samrtničkoj postelji sa suvremenicima i bližnjima koji su presudno utjecali na njegov život. Moj pristup sastoji se u istraživanju crnih rupa, izvođenju na svjetlo izbočina i barthesovskih nepravilnosti koje onda s autorskom ekipom i glumcima oblikujem u prizore. Kad je Marko predložio za temu drame zadnji Šantićev dan, odmah sam pomislio na film „Last Days“ Gusa van Santa. Druga, vrlo osobna referenca bio mi je „Wittgenstein“ Dereka Jarmana. U prvom pratimo osobnu tragediju Kurta Cobaina, muku i nastajanje njegove zadnje pjesme. Van Sant dopušta svom liku da postoji izvan granica filma, da prati svoje staze, donosi svoje izbore, da se sam suoči s neizbježnom sudbinom. Wittgenstein je, s druge strane, raspolovljen u dva lika, u genijalnog dječaka i zrelog filozofa koji će promijeniti tok dvadesetog

stoljeća. Dječak je taj koji komentira odluke sebe odraslog. Tomaš isto tako lik pjesnika, kojeg glumi Ivo Krešić, udvostručuje u onog umirućeg u pedeset i šestoj godini, i fantoma Aleksu K. koji živi u današnjem Mostaru i ima moć komentirati događaje unatrag. Taj dvojnjak je možda moguća projekcija samog Tomaša koji je odlučio živjeti u Mostaru i postati njegov umjetnički simbol. Uz ovu dvojicu, pojavljuje se i lik pjevača, u predstavi je on Vladimir Mićković. Aleksa Šantić na stanovit način preteča je današnjih južnoslavenskih pjesnika/pjevača koji su uspjeli izraziti specifičan narodski duh, kao Štulić, Predin ili Balašević.

Kakva je vaša metoda pristupa procesu rada na predstavi? Što je najvažnije za jednog redatelja kada proces krene, i u smislu odnosa prema tekstu, a s druge strane i radu s glumicama i glumcima?

Proces je započet intenzivnim čitanjem, stvaranjem epizoda kojima smo davali naslove, analizom odnosa Alekse Šantića i likova koji ga okružuju, od onih iz obitelji, kao što su majka, sestra Persa i zet Svetozar Čorović, brat Jakov, do kolega – Mostarca Osmana Đikića te Miloša Crnjanskog i Miroslava Krležu, pa onda i tršćanske prostitutke od koje se možda zarazio sifilisom. Anali-tičko čitanje bila nam je polazišna točka za ulazak u fizički proces prevođenja dramskih

Ivica Buljan, redatelj

u scenske prizore. Koristili smo se elementima tehnika Grotowskog i Artauda. Glazba je bila snažan pokretač, koristili smo Šantićeve i Đikićeve stihove uglazbljene u sevdalinke, ali i ilustrirajuće muzičke fragmente, od Štulića, Đorđa Novkovića, Himze Polovine do tradicionalnih pjesama. Za ovu je predstavu Mitja Vrhovnik Smrekar komponirao pet novih skladbi na Šantićeve stihove. Prema kraju proba, dramski dijalozi spajali su se s fizičkim prizorima, improvizacijama i glazbenom podlogom. Dramaturg Robert Waltl predložio je da za finale predstave Tomaš dopiše monolog sestre Perse za Jelenu Kordić Kureš. Njezina je snažna prisutnost jedno od uporišta predstave. Završetak dijaloga s Krležom spoj je Mićkovićeve interpretacije klasne pjesme „O klasje moje“ sa scenom butoh-plesa koju izvodi glumac Damir Čobo. Namjera mi je bila otići dalje od povijesnih činjenica i koristeći se različitim stilovima, razdobljima i kulturama. Osnovne su teme Šantićeva umjetnička ambicija, smrt, nacionalna politika i seks. Vizualni umjetnici Toni Soprano Meneglejte i Sonda Trinajst kreiraju live VJ-ing, svaka vježba imala je formu performansa ili akcije, mnogo više nego što se to radi u tradicionalnom procesu.

Što za Vas znači suvremeni teatar i koje bi bile njegove ključne odrednice, odnosno, koliko više uopće možemo govoriti

o jasnim granicama između različitih umjetničkih formi i jesu li te granice postale fluidnije i ne tako stroge?

U kronološkom smislu živimo na kraju jedne stilske formacije koju je od devedesetih u prošlom stoljeću označavao pojam postdramsko kazalište. Ono nam je omogućilo neometane izlaske iz jedne vrste, roda, žanra u drugo. Vizualno je postalo važno kao i do tada dominirajuća riječ, fusnota kao tijelo teksta. Komentar, didaskalija, pop-pjesma, aforizam, reklama, novinski članak, sve je ravnopravno gradivo za stvaranje predstave. Premoć psihološkog realizma načeli su principi dokumentarizma, non-actinga, korištenje fizičkog teatra. Zajedno s velikom globalnom krizom, ekonomskom, ekološkom, vojnom, promijenili su se etički i estetski okviri, pristup samim temeljima umjetničkog stvaranja. Javio se otpor protiv raspršenog post-post-modernizma i čuju se glasovi koji zagovaraju povratak narativiziranom diskursu drame. Jedna od vodećih kazališnih teoretičarki Birgit Haas naziva ovaj novi pravac dramskom dramom. Ja sam često radio predstave utemeljene na fizičkim istraživanjima kao Pasolinijev „Pilad“ u New Yorku, „Macbeth“ Heinera Mullera u Ljubljani ili „Grobnicu za Borisa Davidovića“ u Beogradu. Zadnjih godina npr. Krležinu „U agoniji“ ili Albeejevu „Tko se boji Virginije Woolf“ gdje sam pokušao neke spoznaje iz

psihoanalize, i zapažanja o stvarnosti primijeniti u tzv. snažnim dramskim komadima.

Možete li reći nešto o odnosu klasika dramske književnosti i suvremenih dramskih tekstova? Kazališta obično biraju „provjerene“ klasike, dok, s druge strane, postoji mnogo mladih dramskih pisaca koji bi češće mogli dobiti priliku da njihovi tekstovi budu postavljeni. Drugim riječima, kako vidite odnos kanona i suvremene dramske književnosti i je li vam kao redatelju „svejedno“ postavljate li tekst Miroslava Krleže ili tekst Marka Tomaša?

Predstave se ne mogu raditi zbog njih samih. Treba stvarati priče koje imaju utjecaj na gledatelja. To su svjedočenja o malim zajednicama, a odnose se na širu sliku društva. Svaka je drama mikro svijet koji stupa u interakciju sa stvarnim, iako nikako ne želim reći da je kazalište reprodukcija stvarnosti. Slavoj Žižek ponavlja kako je klasični narativ danas ozbiljno subverzivniji od avangardnog. Kazalište naglašava svoju političku odgovornost, ne nužno plakatnim, već inteligentnim subverzivnim akcijama. Suvremeno kazalište razlikuje se od psihološkog sa socijalnom pozadinom koje se koncentriralo na točan, detaljan i subjektivan prikaz stvarnosti. I kod Krleže kojeg kontinuirano režiram skoro dvadeset godina, do autora kao Dubravka Ugrešić, Tena Štivičić, Olja Savičević-Ivančević, Kristian Novak ili Marko Tomaš, najviše me zanima kritična

sila koja otkriva i rješava skrivene strukture moći društva. Kroz njihove tekstove okrećem se tradiciji mimezisa i iskonskoj želji za pričanjem priča. Dramaturg John von Düffel tvrdi da bi u današnjem kazalištu trebalo biti „manje umjetnosti, a više supstancije“.

Aleksa Šantić svojevrstan je simbol grada Mostara. Nema mnogo takvih, gotovo, simbiotičkih veza jednog pjesnika i jednog grada. Što je za Vas bilo najpotentnije i najzanimljivije u tom odnosu i kako taj odnos funkcionira u predstavi „Noć s Aleksom“?

Šantić je pjesnik formativne lektire prošlih generacija. Socijalne pjesme kao „Ostajte ovdje“, „O klasje moje“ učile su se napamet. Serija i film „Moj brat Aleksa“ prikazani su devedesete kad se počeo raspadati jugoslavenski prostor, i nisu imali značajniju ulogu u formiranju mita o Šantiću. To su učinile sevdalinka „Emina“ koja je imala brojne obrade, i pjesma „Što te nema“ koju je Jadranka Stojaković pretvorila u evergreen koji znaju svi na ovim prostorima. Marko Tomaš uputio me na knjigu Avde Hume „Moja generacija“ koja mi je bila izvor spoznaja o Mostaru s početka dvadesetog stoljeća. Iako autobiografska, ona na način nove povijesti govori o mostarskoj svakodnevici, političkim odnosima nakon pada Otomanskog imperija, austrijske aneksije BiH, stvaranju Kraljevine SHS. Humina knjiga potvrđuje kako se mit o Šantiću stvarao već za njegovog života. On svjedoči o najvećem

sprovodu u povijesti Mostara koji je trajao cijelo popodne, a u čijoj su organizaciji sudjelovale sve etničke zajednice i kulturna društva. Šantić je postao ono što je za Čile bio Pablo Neruda, pjesnik koji je savršeno izrazio, ili još točnije izraženo, stvorio sliku grada Mostara.

Što biste izdvojili kao najveću snagu predstave „Noć s Aleksom“ i što biste rekli kako će funkcionirati u kontekstu koji smo prije spominjali – odnosa grada i pjesnika, s naglaskom kako bi ga publika mogla doživjeti?

Predstava komunicira kroz emotivna i idejna značenja. Tomaš, u širem postjugoslavenskom prostoru i sam suvremena reinkarnacija Šantića, u dramu je uveo lik Alekse K. kojeg igra Mario Knezović, pjesnik i pjevač mostarskog benda Zoster, još jedan legitiman Šantićev nasljednik. Tomaš potencira Šantićev žal za budućnosti koju nije doživio, a za koju časno preuzima moralnu odgovornost. Kroz susret s Jovanom Dučićem razmatra se odnos dvojice hercegovačkih bardova prema novoj državnoj tvorevini koju su zajednički sanjali. Dučić je postao slavni diplomat i kraljev apologet, a Šantić, nekadašnji veliki pjesnik svetosavskih i Orjuninih himni, ostao je poluzaboravljen, osiromašen. U prizoru s mladim Crnjanskim, Šantić ispo- vijeda svoje razočarenje državom koja nije ispunila ideale o zajednici Južnih Slavena. Još je polemičniji susret koji je napisan prema bilješki iz Krležinog dnevnika. Komunist i

internacionalist, Krleža teško optužuje barda svoje mladosti za intelektualnu impotenciju, zamjera mu za uokvirenu sliku Aleksandra Karađorđevića. Šantić je umro 1924. godine i nemoguće je pretpostaviti kakav bi bio njegov odnos prema kasnijem razvoju događaja u Jugoslavijama koje su uslijedile. Tomaš mu u dijalog sa zetom, pjesnikom Svetozarem Ćorovićem u čijoj je kući i umro, upisuje ton gorčine. On kao da proročanski naslućuje sukobe koji će se dogoditi u Mostaru tijekom dvadesetog stoljeća, i za koja sam osjeća moralnu odgovornost. Tomaš piše i o njegovom nesigurnom emotivnom životu, podložnom religijskim i etičkim principima zatvorene zajednice kojoj je pripadao. Čuvena je njegova romansa s „latinkom“ Ankom koju je morao prekinuti na majčino inzistiranje, a legendarna opsjednutost Eminom, mostarskom Lolitom je postala prva platonska fantazija ovih prostora. Namjera mi nije bila betoniranje, nego dekonstrukcija mita o Šantiću. „Činjenice su za kompjutere, a ja sam tvorac mitova“, rekao je britanski umjetnik Ken Russel. Ja nisam režiser dokumentarnih drama, ambicija mi nije prikazati život pjesnika na činjeničan način, već izvući inspiraciju iz njega, a da bih ispričao idiosinkratičnu priču. Činjenice ne ometaju moju maštu, a stil sam uskladio sa svojim pogledom na Tomaševu poeziju.

Riječ dramaturga

„Noć s Aleksom“ prava je biografska drama. Prikazuje lik Alekse Šantića, točnije, njegove posljednje dane. Stvarajući lik pjesnika, pedesetšestogodišnjaka koji boluje od tuberkuloze, a prema glasinama i od sifilisa, Marko Tomaš obilato se koristi flashbackovima. Otvarajući brane sjećanjima, stari pjesnik susreće vlastiti alter-ego u liku Alekse K. Drama daje mnoštvo biografskih podataka o velikom mostarskom pjesniku. U njoj možemo prepoznati priču o raspadu obitelji Šantić. Posljednji fantazmagorični prizor između Alekse i majke Mare, upućuje na „poznato“ majčino prokletstvo. Majka pjesniku nije dopustila ženidbu za djevojku katoličke vjeroispovijesti. To se dodatno potencira u sceni gdje Šantić u snu susreće prijatelja, mrtvog pjesnika Osmana Đikića, koji je izbjegao takvu sudbinu, i sretno se oženio nevjestom „iz drugog plemena“ što je opjevao u poznatoj pjesmi „Đaurko mila“ koja je postala kulturna sevdalinka, i u tu je svrhu integrirana u dramu. Posljednje dane Šantić provodi u kući Čorovića kod sestre Radojke – Perse koju Tomaš pretvara u moćan zaštitnički lik koji karizmatič-

nim monologom, bliskom tonu tragedije, opisuje prokletstva i začarani krug u kojemu se kreću pojedinci nesretno ovisni o etničkoj zajednici. Šantićev san pohodi mladi, također mrtvi pjesnik, njegov brat Jakov. Jakov se pojavljuje recitirajući svoju poznatu pjesmu „Na mjesecini“ koja se originalnošću i modernističkim pristupom čini svjetskija i suvremenija od Aleksine poezije. Njihov zet Svetozar Čorović, također mrtvi pjesnik, obilazi Šantića da ga podsjeti na zanos s kojim su nekad mladi jurišnici zamišljali budućnost koja će se dogoditi raspadom Austro-Ugarske monarhije, i na gorko otriježnjenje koje je nastalo nakon stvaranja nove države. U sličnoj se funkciji pojavljuje pjesnik i diplomat Jovan Dučić koji je svoju ulogu u buđenju nacionalne svijesti kroz poeziju, obilato naplatio kod novog kralja, za razliku od Alekse Šantića koji ostaje živjeti u svom Mostaru, osiromašen i poluodbačen. Crnjanski je jedini koji starome pjesniku odaje priznanje za životno djelo iako je i sam skeptičan prema njegovoj kvaliteti. Krleža, kao glasnik novog vremena, avangardist i internacionalist, u svom je dijalogu sa Šantićem, zgrožen provincijskim malograđanskim mentalitetom. Opisujući spomen sobu Kranjčevićevu, on se neizrav-

no ruga Šantićevoj uramljenoj slici kralja Karadorđevića.

Povijest kazališta puna je primjera dramskih djela koja su pokušavala prikazati život slavnog lika, od „Cromwella“ Victora Hugoa, do Bulgakovljeva „Molièrea“ i „Zaljubljenog Shakespearea“ Toma Stopparda. Svim tim djelima zajedničko je da je povijesni lik prikazan kao mjesto križanja individualnog i kolektivnog. Važan pojedinac bori se s nekim aktualnim trenutkom u povijesti. Taj trenutak u kojem se odvija radnja više zapravo fascinira dramatičara nego samog protagonista. Ovdje postoji proces stvaranja koji mnogo više rezultira „likom“ nego pojedincem. Lik je obdarenim pravim povijesnim imenom, a njegov odabir odgovara zahtjevima konteksta u kojem je dramatičar napisao djelo. Kod Tomaša istinska drama proizlazi iz toga što pjesnik Šantić brka život, poeziju i politiku, što preispituje današnji imperativ uspjeha. Pitajući se kroz lik Šantića o svom mjestu u budućnosti, on postavlja pitanje o svom položaju u svom gradu danas, i o mjestu koje u njemu ima poezija, odnosno, umjetnost. Ovdje smo manje pred biografskim kazalištem nego stojimo pred promišljanjem uloge umjetnika i ambivalentnim identitetom nacionalnog

pjesnika. Dramatičari nisu akademici. Oni se ne bave arhivima nego čitaju djela sredstvima koja su vrlo osobna. Dramatičar čita povjesničare i biografe. Ako se radi o figuri pjesnika, on iz njegovih radova i dnevnika njegovih suvremenika stvara dramske likove i dijaloge. Za dokazivanje svojih teza o današnjem Mostaru, Tomaš se sjajno koristi dijelovima zapisa Miloša Crnjanskog, Miroslava Krlež i Avde Hume. Ali iznad svega, Tomaš se bavi tehnikom kolažiranja i montaže da bi iskazao suštinu aktualnog trenutka. Kronologija ili referentni prostori, iz očitih razloga povezanih s kazališnim ograničenjima, tako se, paradoksalno, kod Tomaša pretvaraju u izvore slobode. Kazalište omogućuje susret „na istoj razini“ fiktivnih bića, stvarnih bića, mrtvih. Omogućuje čak i uprizoriti isti lik u dvije različite dobi „istovremeno“. U toj golemoj slobodi prikazivanja koju pozornica dopušta krije se čar ove biografske drame o Aleksi Šantiću.

Robert Wattl

Marko Tomaš (Ljubljana, 1978.) objavio je jedanaest zbirki pjesama, dvije knjige eseja te po jedan dramski tekst, roman i publicističku knjigu. Novinske tekstove i eseje piše za Lupiga.com, mariborski dnevnik Večer, Žurnal.info, Newipe.net, a povremeno i druge regionalne medije. Suradivao je s Glasom Istre, Feral tribuneom i BH Dani-ma. Prema motivima njegove poezije HNK Mostar na scenu je postavio nagrađivanu predstavu „Gnijezdo“ redateljice Marine Petković Liker. Nova postavka kulturnog „Balkanskog špijuna“ u Narodnom pozorištu Beograd lik Jakovljevića djelomice bazira na njegovom liku i koristi se njegovom poezijom. Živio i radio u Ljubljani, Somboru, Sarajevu, Splitu, Zagrebu. Trenutačno živi u Zagrebu i Mostaru.

Ivica Buljan (Sinj, 1965.) diplomirao je francuski jezik i komparativnu književnost na Sveučilištu u Zagrebu. Radio je kao kazališni kritičar, a 1995. počeo je raditi kao redatelj kada je u Ljubljani postavio „Ime na vrhu jezika“ Pascala Quignarda. Režirao je i tekstove M. Cvetajeva, P. P. Pasolinija, H. Müllera, R. Walsera, E. Jelineka, M. Krležu, H. Guiberta, A. Hillinga, D. Kiša, G. Strniše i R. Bolaña. kao i suvremenih domaćih autora F. Šovagović, I. Sajko, Z. Mesarić, D. Ugrešić, D. Karakaš, O. Savičević-Ivančević, G. Vojnović, T. Štivičić. Režirao je u Sloveniji, SAD-u, Njemačkoj, Francuskoj, Italiji, Mađarskoj, Portugalu, Belgiji, Rusiji, Crnoj Gori, Obali Bjelokosti i Srbiji. Bio je ravnatelj Drame Hrvatskog narodnog kazališta Split (1998. – 2001.). Suosnivač je i umjetnički ravnatelj Mini teatra u Ljubljani te suosnivač Festivala svjetskog kazališta u Zagrebu. Dobitnik je brojnih Borštниковih nagrada, Sterijine nagrade, Vjesnikove nagrade Dubravko Dujšin, Nagrade Branko Gavella, Nagrade Petar Brečić, Medalje grada Havane i najvišeg priznanja Republike Slovenije na području

umjetnosti, Prešernova nagrada – Nagrada Fonda. Dobitnik je Viteza reda umjetnosti i književnosti Vlade Republike Francuske. Od 2014. do 2022. godine bio je ravnatelj Drame Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu.

Robert Waltl (Slovenj Gradec, 1965.) glumac je, redatelj, dramaturg, lutkar. Ravnatelj Mini teatra Ljubljana i Židovskog kulturnog centra u Ljubljani, osnivač Liberalne židovske zajednice Ljubljana i aktivist za građanska prava. Ostvario je brojne glumačke uloge u slovenskim i hrvatskim kazalištima i na filmu počevši od 1987. godine. Nakon 1999. godine afirmirao se i kao redatelj i dramaturg. Mnoge njegove redateljske kreacije osvojile su prestižne nagrade na različitim festivalima, njegove predstave igrane su na gostovanjima i brojnim međunarodnim festivalima. Zajedno s Ivicom Buljanom pokrenuo je novo slovensko kazalište Mini teater 1998. godine. Dobitnik je brojnih nagrada i priznanja: dobitnik je Viteza reda umjetnosti i književnosti Vlade Republike Francuske, ordena za zasluge predsjednika Republike Slovenije za izniman doprinos sjećanju i podizanju svijesti o holokaustu te važnosti tolerancije, kao i za dugogodišnji rad u kazališnoj umjetnosti, Nagradu glavnog grada Ljubljane za doprinos gradu na području građanskog angažmana i umjetničkog stvaralaštva, prestižna Nagrada Slovenskog nacionalnog društva dramskih umjetnika ZDUS, Župančičevu nagradu Grada Ljubljane za doprinos kulturnoj slici grada te niz nagrada s raznih festivala u Sloveniji, Hrvatskoj, BiH, Kini, Iranu, Poljskoj, Bjelorusiji, Kubi i Srbiji.

Nebojša Lipanović (Sarajevo, 1958.) diplomirao je na Likovnoj akademiji 1984. godine. Kostimografijom se bavi od 1987.

godine. Radio je na više od trideset filmova surađujući s Aleksandrom Đorđevićem, Duškom Kovačevićem, Batom Čengićem, Stoletom Popovim, Emirom Kusturicom i mnogim drugima. Dobitnik je Zlatne mimoze za kostim u filmu „Sivi kamion crvene boje“ u režiji Srđana Koljevića, na filmskom festivalu u Herceg Novom. U kazalištu radi s Ivicom Buljanom od 2021. godine.

Mitja Vrhovnik Smrekar (Ljubljana, 1966.) skladatelj je uglavnom kazališne i filmske glazbe (ukupno je napisao glazbu za više od 300 kazališnih predstava i 12 filmova). Autor je i ozbiljne glazbe (2 gudačka kvarteta, dvostruki violinski koncert „Volver“, oratorij „Meduse“, komorna opera „Ime na kraju jezika“). U posljednje vrijeme uglavnom radi s redateljima Ivicom Buljanom, Matejom Koležnikom, Vitom Tauferom, Martinom Kušekom, Tinom Grabnarom, Ericom Ulfbyjem, Robertom Waltlom. Radi u kazalištima u Sloveniji, Hrvatskoj, Njemačkoj, Italiji, Portugalu, Norveškoj, Francuskoj, Austriji i Litvi. Za svoje skladbe dobio je nagrade Zlata Ptica, dvije nagrade Borštников susreti, Marulić, HC ASSITEJ, Žar ptica, Pierrot, Prix ex aequo te nagradu Prešernovog fonda.

Toni Soprano Meneglejte (Maribor, od 2015.) polovica je bivšeg tandema Son: DA, koji je bio aktivan u slovenskoj i međunarodnoj likovnoj sceni više od 15 godina. Od 2015. godine djeluje samostalno, intermedijaska je umjetnica i njena raznolika praksa uključuje fotografiju, zvučne izvedbe, dizajn prostora, scenografiju, suvremeni crtež, video i digitalne projekte koristeći društvene mreže. S redateljem Ivicom Buljanom radi od 2008. godine, s kolektivom Beton Ltd. od 2014. godine, i drugima (Miniteater, GT22, Zavod Bunker, Zavod Maska, Film in Maribor, Dokudoc). Studirala je arhitekturu

na Tehničkom sveučilištu u Grazu, pohađala je Školu za umjetničku fotografiju Friedl Kubelka u Beču te 2003. godine diplomirala na Akademiji za likovne umjetnosti u Beču na smjeru Umjetnost i fotografija.

Miha Horvat (Maribor, 1976.) osnivač je Fundacije Sonda, predavač na Transnational Guerrilla Art School i dio je Interdisciplinarnog laboratorija GT22 u Mariboru. Magistrirao je umjetnost (Sveučilište primijenjene umjetnosti u Beču). Trenutno je doktorand na Odsjeku za etnologiju i kulturnu antropologiju (Filozofski fakultet u Ljubljani). Vodio je programski tim kina Udarnik (2010. – 2015.), a bio je i kustos Međunarodnog festivala računalne umjetnosti (2016. – 2018.). Od 2019. vodi mariborski dio konS-a – nacionalne platforme za suvremenu istraživačku umjetnost. Područja su njegova interesa i istraživanja u znanosti i umjetnosti prostor, svjetlo, interdisciplinarno zajedništvo i razmjena. Na području izvedbenih umjetnosti i kazališta surađivao je s redateljima i koreografima Ivicom Buljanom, Robertom Waltlom, Barbarom Zemljič, Ivanom Dijlas, Vladimirom Jurecom, Lukom Martinom Škofom, Snježanom Premuš, Bojanom Jablanovcem i Via negativom, Dejanom Srhojem i NDA, Kolektivom BetonLTD, Kolektivom Abonma i danceCO – Ivan Mijačević i Maayan Danoch.

Središnji državni ured
za Hrvate izvan
Republike Hrvatske

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Federalno ministarstvo kulture i sporta
Federalno ministarstvo kulture i sporta
Федерално министарство културе и спорта

www.hnkmostar.ba

[hnkmostar](https://www.facebook.com/hnkmostar)

[h.n.k.mostar](https://www.instagram.com/h.n.k.mostar)

Nakladnik: Hrvatsko narodno kazalište u Mostaru
Za nakladnika: Ivan Vukoja, ravnatelj
Umjetnički savjetnik: Dragan Komadina
Urednici programske knjižice: Josip Blažević i Anita Milićević
Tisak: FRAM, Mostar

**Hrvatsko
narodno
kazalište
u Mostaru**

